

בבית המשפט העליון

בג"ץ 2471/20

לפני:

כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט י' אלרון
כבוד השופט א' שטיין

העותרים:

1. עדאלה – המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל
2. מוניר זג'יר
3. תהאני נתשה
4. הנד אלקוואסמי
5. אינאס אבו עזאלה
6. אריג' אבו סדע נתשה
7. מרכז הילד הפלסטיני (מחנה פליטים שועפאט)
8. המרכז הפמיניסטי (מחנה פליטים שועפאט)
9. עמותת אלקודס להכשרה וחינוך מיוחד (מחנה פליטים שועפאט)
10. מרכז הנוער (מחנה פליטים שועפאט)

נ ג ד

המשיב:

משרד הבריאות

עתירה למתן צו על תנאי

בשם העותרים:

עו"ד מאיסאנה מוראני; עו"ד סוהאד בשארה

בשם המשיב:

עו"ד עמרי אפשטיין; עו"ד רותם סלמה

פסק-דין

השופט י' אלרון:

1. בעתירה שלפנינו מבוקש להורות למשיב להנגיש בדיקות לגילוי נגיף הקורונה עבור 150,000 תושבי כפר עקב ומחנה הפליטים שועפאט (להלן: השכונות) שבמזרח ירושלים, בין היתר באמצעות הקמת מתחמי "היבדק וסע" קבועים או מתחם בדיקה נייד נגיש ובאמצעות הכשרת קופות החולים בשכונות לערוך את הבדיקות המבוקשות. עוד התבקשנו לקבוע דיון דחוף בעתירה.

לטענת העותרים, השכונות נמצאות בתחום השיפוט של עיריית ירושלים אך מעבר לגדר ההפרדה, צפיפות האוכלוסין בהן רבה, תשתית הבריאות בהן פגומה ביותר, אין בהן שירותים בסיסיים למניעת התפשטות הקורונה, ועל תושביהן לעבור במחסומים המקשים – בייחוד בימים אלו – על הנגישות לשירותי בריאות בירושלים. עוד תוארו תנאי הצפיפות והתשתית הקשים בשכונות והעדר שירותי הבריאות המבוקשים בעתירה.

על כן נטען כי מחדלי המשיב פוגעים בזכות החוקתית לחיים ובשוויון בקשר לזכות זו, מנוגדים להוראות חוק שונות ולאמות המידה שקבע המשיב בעצמו בהתייחס לבדיקות לגילוי הנגיף.

2. בתגובתו לעתירה טוען המשיב, ראשית, כי דין העתירה להידחות על הסף מאחר שלא צורפו לה משיבים דרושים: "מגן דוד אדום" (להלן: מד"א) וקופות החולים, העורכים את הבדיקות המבוקשות.

נוסף על כך, התבקשה דחיית העתירה לגופה באין עילה להתערבות שיפוטית בסוגיות המקצועיות שבבסיסה. צוין כי המשיב פועל בשוויון בהתבסס על אמות מידה מקצועיות; כי ההתמודדות עם נגיף הקורונה מתבצעת בקרב כלל האוכלוסייה ומשתנה תדיר לפי התפתחויות עובדתיות ומקצועיות; וכי לתושבי השכונות העומדים באמות המידה לביצוע בדיקות עומדות "חלופות זמינות ומספקות" לצורך כך, כמתואר להלן:

ראשית, הוקמו בירושלים שני מתחמי "היבדק וסע", אחד מהם בשכונת ג'בל מוכבר במזרח העיר, ועד ל-11.4.2020 נבדקו בו 20 תושבי כפר עקב ו-5 תושבי שועפאט. הודגש כי מעבר התושבים במחסומים נדרש גם שלא בתקופה זו, חורג מגדרי העתירה וממילא מתאפשר לצורך עריכת בדיקה לאיתור קורונה.

שנית, מד"א הכשיר צוותים דוגמים של חובשים מ"הסהר האדום" לעריכת בדיקות בבתים בשכונות, ונוסף על כך אמבולנס של מד"א נכנס לשועפאט לנטילת דגימה ממטופל, ומ-4 מטופלים מכפר עקב ניטלו דגימות במעבר קלנדיה הסמוך.

שלישית, קופות החולים פתחו מרפאות ייעודיות במזרח ירושלים, וצוין כי עתידים להיפתח מתחמי בדיקה ייעודיים במרפאות בשכונות מושא העתירה.

עוד צוין כי נערכו פעולות הסברה שונות הן בשפה הערבית, הן באופן ייעודי לתושבי מזרח ירושלים, נפתחו מוקד מידע ייעודי לדוברי ערבית וקו טלפון ייעודי למוקד

מד"א עבור תושבי השכונות. כמו כן, נזכר כי לא הובאה בעתירה דוגמה של תושבים מסוימים בשכונות שנתקלו בקשיי נגישות לבדיקות.

3. דין העתירה להידחות באין עילה להתערבות שיפוטית.

שלשום דחה בית משפט זה עתירה בנושא קרוב של עריכת בדיקות לגילוי נגיף הקורונה לאוכלוסייה הבדואית בנגב (בג"ץ 2359/20 עדאלה המרכז המשפטי לזכויות המיעוט הערבי בישראל נ' ראש הממשלה (14.4.2020)), מפי השופט א' שטיין ובהסכמת השופטים י' עמית וע' ברון). כפי שנפסק שם, המאמץ לבלום את התפשטות נגיף הקורונה דורש תיאום מורכב במשאבים ובלוגיסטיקה; ומשתמש ב"כלכלת הגודל" כדי להשיא את התועלת בבדיקות ולמזער את החשיפה לנגיף. כן נקבע כי פעולה לפי שיקולים מקצועיים וענייניים תוביל לדחיית טענת אי שוויון בהקשר זה.

כעולה מתגובת המשיב, נערכו – וממשיכות להיערך – פעולות מגוונות להגברת נגישותם של תושבי השכונות, ושל תושבי מזרח ירושלים בכלל, לבדיקות לאיתור נגיף הקורונה. בין היתר, ננקטו צעדים מסוג אלו המסוימים הנזכרים בעתירה: הפעלת מתחם "היבדק וסע" והכשרת צוותי בדיקה ומתחמי בדיקה בקופות חולים במקום. פירוט שיקוליו המקצועיים של המשיב מצביע על פעולתו העניינית בסוגיה זו. בהתחשב בצורך להקצות את משאבי המשיב על פני כל הארץ, לא מצאנו כי קמה עילה להתערבותנו.

הפעולות המתוארות בתגובת המשיב, ובהן הסברה בקרב התושבים, מצביעות על מודעותו לצורך להתאים את תגובתו לחלקי האוכלוסייה השונים, וחזקה עליו כי ימשיך לפעול בהתאם לנסיבות המשתנות ולצרכים העדכניים.

4. אשר על כן, העתירה נדחית. בנסיבות העניין אין צו להוצאות.

ניתן היום, כ"ב בניסן התש"ף (16.4.2020).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט